

# 0 instytucji

## **Filharmonia Pomorska im. Ignacego Jana Paderewskiego w Bydgoszczy**

Filharmonia Pomorska jest instytucją kultury Województwa Kujawsko-Pomorskiego, współprowadzoną przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Zaliczana jest do czołowych instytucji muzycznych kraju.

Po wojnie kolejny rozdział w życiu muzycznym Bydgoszczy rozpoczął się we wrześniu 1951 roku z chwilą powołania Andrzeja Szwalbego na stanowisko dyrektora Pomorskiej Orkiestry Symfonicznej. Nowy szef wraz z Towarzystwem Muzycznym podjął starania o upaństwowienie orkiestry, w wyniku których 1 stycznia 1953 roku Pomorską Orkiestrę Symfoniczną przekształcono w Państwową Filharmonię Pomorską w Bydgoszczy.

Andrzej Szwalbe już w lutym 1953 roku zaczął zabiegać o budowę nowego budynku – siedziby Filharmonii z obszerną salą koncertową. Reprezentacyjny, neoklasycystyczny gmach z genialną akustycznie salą koncertową według projektu inż. Witolda Straszewicza, liczącą 872 miejsca, miał oficjalną inaugurację 16 listopada 1958 roku. W tym roku również nadano Instytucji imię Ignacego Jana Paderewskiego, którego brat przyrodni Józef Paderewski od 1926 do śmierci w 1958 mieszkał i pracował w Bydgoszczy. Na estradzie sali koncertowej, mieszczącej orkiestrę i chór, znajdują się 47-głosowe mechaniczne organy wybudowane przez firmę Rieger-Kloss z Krnova (Czechy). Kolejne estrady FP to sala kameralna na 170 i foyer główne na 150 miejsc.

W foyer i holach bocznych podziwiać można bogaty zbiór portretów rzeźbiarskich w brązie słynnych kompozytorów i wirtuozów oraz unikatowe gobeliny tkane na zamówienie Filharmonii. Poczesne miejsce zajmuje cykl gobelinów *Kwartet*

zapustny Tadeusza Brzozowskiego, jednego z najwybitniejszych polskich kolorystów. Na uwagę zasługuje *Zbiór Współczesnego Polskiego Malarstwa i Grafiki im. Tadeusza Brzozowskiego*. Kolekcja, która powstała w latach 1986-88, zawiera dzieła m.in. Zdzisława Beksińskiego, Jerzego Nowosielskiego czy Jana Tarasina.

FP posiada dwa etatowe zespoły artystyczne – Orkiestrę Symfoniczną i Orkiestrę Kameralną Filharmonii Pomorskiej „Capella Bydgosiensis”, które mają na swym koncie liczne nagrania płytowe. Do ostatnich należą: wydana w 2013 roku *Symfonia h-moll „Polonia”* Paderewskiego Orkiestry Symfonicznej pod dyrekcją Jerzego Maksymiuka; *Capelli Bydgosiensis* – album CD z utworami Grażyny Bacewicz pod batutą Mariusza Smolija, który został nagrodzony Fryderykiem w 2015 roku oraz w 2017 roku jubileuszowa płyta pt. *Capella Bydgosiensis. Przeboje 55-lecia* pod dyrekcją Kaia Bumanna – szefa artystycznego FP.

Orkiestry występują również za granicą, m.in.: w 2013 roku Symfonicy zagrali w słynnej wiedeńskiej Złotej Sali Musikverein, w 2015 roku zaprezentowali *Stabat Mater* Szymanowskiego w Filharmonii Berlińskiej, w 2019 roku w Poczdamie – *Missa pro pace* Kilara. W lutym 2020 roku OSFP wraz z chórem Berliner Cappella wykona utwory J. Brahmsa i G. Kanczelego w Filharmonii Berlińskiej. *Capella Bydgosiensis* pod batutą José Maria Florência trzykrotnie odbyła kilkutygodniowe tournée do Brazylii (2010, 2011 i 2012).

Udziałem orkiestr FP są światowe prawykonania dzieł, w tym specjalnie dla nich napisanych przez takich kompozytorów, jak: Krzysztof Penderecki, Henryk Mikołaj Górecki, Wojciech Kilar, Bogusław Schaeffer, Romuald Twardowski czy Krzysztof Herdzin.

Od 1958 roku prowadzona jest również szeroka działalność edukacyjna dla wszystkich grup wiekowych. W ciągu ostatniego roku zorganizowano blisko 1400 audycji i koncertów umuzykalniających (na miejscu i w terenie) dla prawie 200 tysięcy słuchaczy. Wychodząc naprzeciw placówkom oświatowym,

które nie mogą korzystać z muzycznej oferty edukacyjnej Filharmonii, proponowane są transmisję online audycji muzycznej z sali kameralnej FP.

Niezwykle ważną rolę w działalności artystycznej Filharmonii Pomorskiej zajmują festiwale: organizowany od 1963 roku Bydgoski Festiwal Muzyczny oraz w latach 1966 – 2014 triennale – Międzynarodowy Festiwal „Musica Antiqua Europae Orientalis”. BFM od 2016 przebiegają pod hasłem „Kontrasty”. Festiwale MAEO połączone były z kongresami muzykologicznymi i sławistycznymi. Celem zarówno Kongresu, jak i Festiwalu MAEO było odnajdywanie wspólnych korzeni kulturowych Starego Kontynentu. Impreza odgrywała ogromną rolę kulturoznawczą i była niezwykle cenną płaszczyzną wymiany myśli między naukowcami i artystami Wschodu oraz Zachodu. Owocem zaprezentowanych referatów były publikacje naukowe Acta Musicologica i Acta Slavica.

Działalność artystyczna Filharmonii Pomorskiej to koncerty symfoniczne, kameralne oraz liczne recitale najwybitniejszych wirtuozów z całego świata. W przeszło 60-letniej historii Instytucji odnotowywane są wydarzenia artystyczne z udziałem zarówno etatowych zespołów FP, jak i zapraszanych. W FP wystąpiły światowe sławy, jak m.in.: Piotr Anderszewski, Rafał Blechacz, Gwendolyn Bradley, Benjamin Britten, Sarah Chang, Mykoła Diadiura, Juozas Domarkas, Nelson Goerner, Krzysztof Herdzin, Eugen Indjic, Krzysztof Jakowicz, Jakub Jakowicz, Leila Josefowicz, Ryszard Karczykowski, Cyprien Katsaris, Nigel Kennedy, Kevin Kenner, Olga Kern, Roman Kofman, Kazimierz Kord, Konstanty Andrzej Kulka, Aleksandra Kurzak, Michel Lethiec, Mischa Maisky, Adam Makowicz, Jerzy Maksymiuk, Joseph Malovany, Witold Małcużyński, Kurt Masur, Ann Akiko Meyers, Shlomo Mintz, Leszek Możdżer, Arto Noras, Garrick Ohlsson, Luciano Pavarotti, Peter Pears, Krzysztof Penderecki, Ivo Pogorelić, Michael Roll, Ilan Rogoff, Artur Rubinstein, Aleksiej Sułtanow, Jeffrey Swann, Eugene Tzigane, Antoni Wit, Krystian Zimerman. Wspomnieć należy także o znakomitych orkiestrach, jak np.: Orkiestra Symfoniczna Radia BBC,

Narodowa Orkiestra Symfoniczna Polskiego Radia w Katowicach, Sinfonia Varsovia, Scottish Chamber Orchestra, Chór i Orkiestra Filharmonii Narodowej w Warszawie, Litewska Narodowa Orkiestra Symfoniczna w Wilnie, Węgierska Narodowa Orkiestra Symfoniczna w Budapeszcie, Orkiestra Symfoniczna Concerto Budapest, L'Arpeggiata, Korean Chamber Ensemble, Shanghai Quartet, Apollon Musagète Quartett, Wrocławska Orkiestra Barokowa, oraz chórach, jak m.in. Poznańskie Słowiki, Narodowego Forum Muzyki, Filharmonii Łódzkiej, Synagogi pod Białym Bocianem we Wrocławiu, Chór Opery i Filharmonii Podlaskiej, Opery Narodowej Ukrainy, Ławry Troicko-Siergijewskiej w Rosji, Polski Chór Kameralny w Gdańsku, Drewnerusskij Raspiw w Moskwie, ponadto: proMODERN, Collegium Vocale Gent, The King's Singers, The Tallis Scholars, Westminster Abbey Choir czy Academy of St. Martin in the Fields. Instytucja ma na koncie długoletnią współpracę z instytucjami kulturalnymi za granicą, m.in. 45-letnią z Chórem Berliner Cappella oraz blisko 20-letnią z Chórami Singakademie Frankfurt (Oder).

Regularnie na estradzie FP występują laureaci najbardziej prestiżowych międzynarodowych muzycznych konkursów w Polsce, jak Konkurs Chopinowski w Warszawie, Konkurs Skrzypcowy im. H. Wieniawskiego w Poznaniu czy Konkurs Dyrygentów im. G. Fitelberga w Katowicach. Występy wymienionych znakomitości, które przyciągają do bydgoskiej Filharmonii melomanów z całej Polski, mogą się odbywać przy wsparciu życzliwych sponsorów.

Filharmonia bydgoska, dzięki swej renomie i dokonaniom, zapraszana była do współorganizowania sławnych w świecie imprez artystycznych, m.in. takich jak Wielkanocny Festiwal Ludwiga van Beethovena, jest również głównym partnerem i współorganizatorem Międzynarodowych Konkursów Pianistycznych im. I.J. Paderewskiego.

Doskonałe warunki akustyczne sali koncertowej wykorzystywane są do nagrań. Zarejestrowane tutaj krążki CD wielokrotnie były premiiowane przez polski i zagraniczny przemysł fonograficzny.

W tej sali powstała również pierwsza polska płyta audiofiliska, pokryta 24-karatowym złotem. Gmach Filharmonii Pomorskiej jest także miejscem licznych kongresów i sympozjów, organizowanych przez uczelnie, banki, wielkie korporacje i firmy. We wspaniałych wnętrzach spotykają się artyści, politycy, ludzie świata biznesu i elita intelektualna.

Instytucja i jej zespoły biorą czynny udział w przedsięwzięciach o znaczeniu historycznym zarówno dla miasta, regionu, jak i kraju. Jednym z najważniejszych, obfitujących w znaczące wydarzenia artystyczne, pozostanie rok 2001 ogłoszony Rokiem Paderewskiego, patrona FP. Odbyło się wówczas wiele koncertów w ramach ogólnopolskich obchodów Roku Paderewskiego, którego Filharmonia była głównym pomysłodawcą.

W 2018 Instytucja intensywnie włączyła się w obchody 100-lecia Niepodległości. Ważnym tego akcentem był uroczysty koncert *Requiem Mozarta Ignacemu Janowi Paderewskiemu w 77. rocznicę śmierci* z udziałem OSFP oraz Chóru Akademii Muzycznej im. I.J. Paderewskiego w Poznaniu pod dyrekcją Kaia Bumanna, który odbył się 29 czerwca 2018 w Bazylice Archikatedralnej w Warszawie, miejscu spoczynku patrona Filharmonii i poznańskiej Uczelni.

W roku 2018 Filharmonia świętowała 60-lat swej siedziby. Punktem kulminacyjnym Jubileuszu był koncert w dniu 16 listopada 2018 z programem historycznym oraz wydanie monografii pt. „NARÓD SOBIE. 60 lat gmachu Filharmonii Pomorskiej w Bydgoszczy”. W tym roku oddano także do użytku melomanów windę.

Do ostatnich żywotnych przedsięwzięć Filharmonii Pomorskiej należy zaliczyć realizację w latach 2017-2019 Projektu pn. *Zakup sprzętu i wyposażenia dla Filharmonii Pomorskiej im. Ignacego Jana Paderewskiego w Bydgoszczy* współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 w ramach VIII Osi Priorytetowej Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów

kultury Działanie 8.1 Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury *Zakup sprzętu i wyposażenia dla Filharmonii Pomorskiej im. Ignacego Jana Paderewskiego w Bydgoszczy.*

Zakres projektu objął zakup niemal wszystkich orkiestrowych instrumentów muzycznych oraz oświetlenia i nagłośnienia estradowego.

W dniu 11 października 2019 miało miejsce uroczyste odsłonięcie popiersia w brązie wybitnego pianisty wirtuoza i pedagoga prof. Jerzego Godziszewskiego (dłuta Stanisława Cukra). Nowe dzieło wzbogaciło kolekcją portretu rzeźbiarskiego Filharmonii Pomorskiej.

Budowniczym i pierwszym dyrektorem Filharmonii Pomorskiej w latach 1951 – 1990 był Andrzej Szwalbe. Od 1991 do 2015 roku funkcję dyrektora naczelnego i artystycznego pełniła Eleonora Harendarska, od września 2015 roku dyrektorem Instytucji jest Maciej Puto, zaś szefem artystycznym Kai Bumann. Od roku 2002 funkcję zastępcy dyrektora pełni Cezary Nelkowski.